

PREZES
NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ
Andrzej Zwara

Warszawa, 17 lipca 2013 roku

Szanowny Pan Sędzia
Stanisław Dąbrowski
Pierwszy Prezes
Sądu Najwyższego

NRA-02-AZ/26/13

Szanowny Panie Prezeso,

Jako Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą:

o rozważenie możliwości wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej art. 1 ust. 1 punkt (1), punkt (3), punkt (4) ustawy z dnia 10 maja 2013 r. (Dz. U. z dnia 10 maja 2013 r. poz. 654) o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, nadających nowe brzmienie art. 126 § 2, art. 177 § 1 punkt (6) i dodające nowy art. 208¹ w Kodeksie postępowania cywilnego.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 10 maja 2013 r. (Dz. U. z dnia 10 maja 2013 r. poz. 654) o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, uchwalona została z inicjatywy poselskiej.

Pierwotny projekt ustawy nie obejmował swoją materią żadnych zmian w części ogólnej Kodeksu postępowania cywilnego i dotyczył wyłącznie elektronicznego postępowania upominawczego; i w taki sposób został przedstawiony Sejmowi Rzeczypospolitej w pierwszym czytaniu projektu ustawy.

W toku prac Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach, na posiedzeniu podkomisji stałej do spraw nowelizacji prawa cywilnego, Pan Poseł Borys Budka zgłosił poprawkę, wprowadzającą do projektu nowelizację art. 126 § 2 Kodeksu postępowania

SEKRETARIAŃ
Pierwszego Prezesa
Sądu Najwyższego

18.07.13v.

cywilnego, przewidującą nakazanie powodowi już w pierwszym piśmie procesowym podawanie numeru PESEL pozwanego jako warunku formalnego ważności pisma. Już na tym etapie procesu legislacyjnego doszło do naruszenia zasady dobrej legislacji, bowiem materia objęta poprawką zmierzającą do nowelizacji art. 126 § 2 nie była objęta pierwotnym projektem ustawy i nie została przedstawiona Sejmowi w pierwszym czytaniu.

Przyjęty przez Komisję Nadzwyczajną projekt ustawy został przedstawiony Sejmowi Rzeczypospolitej w drugim czytaniu, sposób sugerujący, że proponowane zmiany dotyczą wyłącznie postępowań w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Naczelna Rada Adwokacka wyraziła swoją negatywną opinię co do nowelizacji art. 126 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, wskazując, że uzyskanie przez stronę powodową numeru PESEL strony pozwanej wymaga wszczęcia postępowania administracyjnego przed Ministrem Spraw Wewnętrznych, w którym należy wykazać interes prawny w pozyskaniu numeru PESEL, przy czym sam zamiar wystąpienia z procesem cywilnym w orzecznictwie sądownictwa administracyjnego uznawany jest za niewystarczający do uzyskania informacji o tym numerze. W konsekwencji nowelizacja art. 126 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego prowadziła do ustanowienia w polskim systemie prawa cywilnego instytucji „przedsądu” prowadzącej do uzależnienia możliwości wytoczenia procesu cywilnego od wcześniejszej decyzji administracyjnej.

Opinie Naczelnej Rady Adwokackiej nie zostały uwzględnione przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej i ustawa nowelizująca Kodeks postępowania cywilnego została uchwalona w wersji dalece odbiegającej od projektu przedstawionego w pierwszym czytaniu. W tym stanie rzeczy Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej zdecydowało o prowadzeniu dalszych działań lobbingowych w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej. Działający z upoważnienia Prezydium NRA profesjonalny lobbysta złożył Komisji Ustawodawczej Senatu Rzeczypospolitej Polskiej projekty poprawek do przyjętej przez Sejm ustawy, które z zachowaniem celu deklarowanego przez inicjatorów nowelizacji (wyeliminowaniu nieprawidłowości w elektronicznym postępowaniu upominawczym) usuwały z przyjętego projektu przepisy sprzeczne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

W wyniku działań Naczelnej Rady Adwokackiej, w toku prac Komisji Ustawodawczej Senatu Rzeczypospolitej, stanowisko adwokatury zostało uwzględnione. Jednakże Komisja Ustawodawcza Senatu nie zdecydowała się na całościowe odstąpienie od zmian art. 126 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego. W miejsce obowiązku podawania w pierwszym piśmie procesowym numeru PESEL pozwanego, Komisja Ustawodawcza zaproponowała wprowadzenie obowiązku podawania numeru PESEL powoda oraz wprowadziła do projektu przepisy nowelizujące art. 177 § 1 punkt 6 (nowa podstawa zawieszenia postępowania) oraz zupełnie nowy przepis art. 208¹ (obowiązek ustalania numeru PESEL pozwanego z urzędu przez sąd). Wprowadzone przez Komisję Ustawodawczą przepisy w ogóle nie były objęte materiałą prawną przyjętą przez Sejm Rzeczypospolitej w toku trzech czytań ustawy. Senat Rzeczypospolitej Polskiej naprawił błąd Sejmu kolejnym błędem legislacyjnym, rażąco wykraczając poza materię prawną uchwalonej przez Sejm ustawy, zaś zaproponowane przez Senat poprawki zniweczyły całkowicie to, co Senat poprawił w wersji uchwalonej przez Sejm

a poprzez wprowadzenie nowego przepisu art. 208¹ Kodeksu poszły jeszcze dalej w naruszeniu zasad dobrej legislacji.

W toku parlamentarnych prac legislacyjnych w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej doszło także do rażącego naruszenia art. 63 ust. 3 Regulaminu Senatu, albowiem poprawki zgłoszone z upoważnienia i na rzecz Naczelnej Rady Adwokackiej przez profesjonalnego lobbystę (które przekazane zostały Komisji Ustawodawczej jako Stanowisko Adwokatury Polskiej wraz z proponowaną treścią poprawek – które załączam do niniejszego pisma) nie zostały ujęte w sprawozdaniu Komisji Ustawodawczej i nie zostały zreferowane na plenarnym posiedzeniu Senatu Rzeczypospolitej, na którym przyjęto wadliwe poprawki zaproponowane przez Komisję Ustawodawczą.

Poprawki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zostały przyjęte przez Sejm i ustawa w dniu 10 maja 2013 roku została uchwalona. Przepisy ustawy nowelizującej Kodeks postępowania cywilnego w części wykraczającej poza regulację elektronicznego postępowania upominawczego przyjęte zostały w sposób sprzeczny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, albowiem wykraczają poza materię prawną projektu ustawy poddanego trzem czytaniom w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej.

Szanowny Panie Prezesie,

w toku konsultacji rozporządzeń wykonawczych związanych z nowelizacją przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, środowisko sędziowskie wyraziło obawy co do możliwości technicznych ustalania z urzędu numerów PESEL pozwanych przez sądy oraz zwróciło uwagę na możliwość przedłużania się postępowań cywilnych w związku z nową podstawą zawieszania postępowania w wypadku niemożności ustalenia numeru PESEL, którego umieszczenia w orzeczeniu końcowym ustawa nie przewiduje. Stanowisko takie znalazło wyraz między innymi w opinii Stowarzyszenia Sędziów Polskich IUSTITIA do projektów rozporządzeń (1) w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności, (2) Regulaminu urzędowania sądów powszechnych, (3) w sprawie czynności sądu związanych z nadawaniem klauzuli wykonalności orzeczeniu sądowemu wydanemu w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Adwokatura podziela zastrzeżenia sędziów co do obowiązku ustalania numerów PESEL w każdym rodzaju postępowania (poza elektronicznym postępowaniem upominawczym), podkreślając stanowczo, że trudności związane z realizacją uchwalonych przepisów (art. 208¹ Kodeksu postępowania cywilnego) są niezwykle istotne dla praktyki procesowej, jednakże zasadniczą kwestią, z którą wymiar sprawiedliwości nie powinien się godzić, jest fakt niekonstytucyjności przyjętej nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego, polegającej na naruszeniu procedury legislacyjnej i to zarówno przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, jak i przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wskazywał na niekonstytucyjność przepisów przyjętych z naruszeniem procedury legislacyjnej. Zakres naruszeń, jakie miały miejsce przy przyjęciu uchwaleniu ustawy z dnia 10 maja 2013 r. (Dz. U. z dnia 10 maja 2013 r. poz. 654) o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego uprawdopodobnia do granic pewności, że wniosek taki byłby skuteczny, a uchylenie niekonstytucyjnych przepisów byłoby

przestroga dla polityków przed stanowieniem złego prawa w obszarze wymiaru sprawiedliwości.

Jako Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej, rozważając możliwość zaskarżenia uchwalonej nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego w trybie art. 191 ust. 1 punkt 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, doszedłem do przekonania, że wniosek Naczelnej Rady Adwokackiej w tym zakresie mógłby spotkać się z zarzutem przekroczenia granic legitymacji wynikających z ograniczenia przewidzianego art. 191 ust. 2 Konstytucji; i z tego powodu postanowiłem wystąpić z prośbą do Pana Prezesa o rozważenie możliwości złożenia wniosku w trybie art. 191 ust. 1 punkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

z wyrazami nacisku

Załączniki:

1. Stanowisko Adwokatury w sprawie ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego.